e armzorg als deel der algemeene staatszorg.

—

II.

De heer BOER onderscheidt tusschen *rmen* en *paupers*. Onder de benaing *armen* verstaat hij: »ouden van gen, gebrekkigen, kranken en derlijken, die in de physieke onmogekheid zijn, in hun bestaan te vooren, en die derhalve ten laste hunner trekkingen, of, indien zij deze niet zitten, der maatschappij komen." e klasse der *paupers* daarentegen nvat: »dat toenemend aantal menhen, in de laagste klasse der maathappij, dat òf ontoereikende, òf in t geheel geene bestaanmiddelen heeft, gedeeltelijk of geheel ten koste hunr meer gegoede medeburgers voortwijnt, steeds nieuwe geslachten in t aanzijn roept, hoe langer hoe lager eigt te zinken, een getal, dat bij tbreiding van materiëele hulp steeds eneemt, en thans in vele landen van ropa tot eene bevolking is aangeoeid, die de rust der staten schokt, de grondslagen zelve der maathappijen dreigt omver te werpen."

Of nu de lijn tusschen deze tweerlei soort van armoede zoo scherp n getrokken worden, en of de onrscheidene benaming van *armen* en *upers* het verschillend karakter der rschillende soort van armoede juist itdrukt, willen wij daarlaten. Het zeker, dat wat wij in onze dagen *uperismus* noemen, eene geheel anrs gekarakteriseerde, veel dieper het hart der maatschappij invrende, veel wijder zich uitbreidende waal is, dan de alledaagsche armoede ie door alle tijden en geschiedenissen et lot van een deel des menschdoms weest is en ook wel altijd blijven zal. n dit feit, in dit algemeen erkend it, dat de armoede onzer dagen eene *normale* armoede is, ligt ook op zich elf reeds een krachtig argument en n sterke prikkel, om zich niet met de wone hulpmiddelen der private armrzorging te vreden te stellen, en zich et alleen te verlaten op den onzeken bijstand der louter particuliere eldadigheid. Uit het oogpunt daarboven, van arm*verzorging*, schijnt nderscheiding tusschen armen die van ege »physieke onmogelijkheid" en men die van wege »gebrek aan beaanmiddelen" behoefte aan onderand hebben, tamelijk nutteloos. Het uperisme bestaat ten deele uit *sub-tive* oorzaken, oorzaken die uitsluind den persoon van den arme aanaan; ten deele uit *objective* oorzaken, rzaken die buiten den arme liggen. ze onderscheiding is, om tot de juiste nnis van het pauperisme in het almeen te geraken, de oorzaken weg nemen en den voortgang te stuiten, r nuttig. Maar wanneer de vraag : wat moeten wij doen om de *be-ande* armen te helpen? welke is de ste wijze om *leniging* der ziekte aan brengen en hoe wordt de arm*zorg* t doelmatigst ingerigt? dan is de aag: hoe kwam de mensch arm? erbodig. Of de kranke door eigene huld, door verzuim, door ongeluk door welke andere oorzaak ook, in t gasthuis is gekomen, is den arts verschillig. Hij is ziek; hij moet enezen worden, op de doelmatigste wijze genezen. Hij is arm; hij moet verzorgd worden, verzorgd op de doelmatigste wijze.

De diagnose van den heer BOER, om tot de oorzaak en het innerlijk wezen van de kwaal *pauperisme* door te dringen, brengt hem tot het resultaat, dat de oorzaak van het pauperisme geene andere is, dan die reeds door MALTHUS is opgegeven: dat de vermeerdering der middelen van bestaan, geenen gelijken tred houdt met de vermeerdering van de bevolkingen; dat des menschen trek tot voortplanting eene voortdurende strekking heeft om nieuwe geslachten te doen ontstaan, voordat nog het middel aanwezig is om in de behoeften des nieuwen geslachts te voorzien. De middelen die deze kwaal moeten heelen zijn: 1o. dat men het peil van zedelijkheid der natiën dermate verheft, dat de individu den ingeschapen trek om zijn geslacht voort te planten, onderwerpe aan zijn zedelijk pligtgevoel om geene wezens in het leven te roepen, voor welke de middelen van bestaan niet aanwezig zijn; 2o. dat men, door het algemeen maken van kennis en de verstandelijke ontwikkeling des volks, de gelegenheden voor den individu, om door arbeid in zijne behoeften te voorzien, vermeerdere; 3o. dat men, door opheffing van alle kunstmatige hindernissen en beletselen, den weg der productie zoo toegankelijk mogelijk make, en niet, door onhandige tusschenkomst, de vrije werking der wetten van voortbrenging en verbruik store.

In een onderzoek naar de volkomene juistheid van de leer van MALTHUS te treden en eene naauwkeurige rekenschap te vorderen van de onfeilbaarheid der waarneming, dat, de mensch, enkel handelende onder den invloed van de wet der natuur, zich onevenredig zou vermenigvuldigen, buiten verhouding met de middelen die, óók door de wet der natuur, bestemd zijn tot voorziening in de behoeften van den mensch, is hier te minder noodig, daar ook deze vraag meer behoort tot de studie over den aard en het wezen van het pauperismus, over de oorzaak der ziekte en het middel om hare voortgangen te stuiten, dan over het beste middel tot *leniging* en de beste wijze van arm*verzorging*. Toch mogen wij niet nalaten op de tegenstrijdigheid in deze theorie opgesloten, te wijzen. De natuur geeft aan den mensch de neiging en het middel tot eindelooze voortplanting en vermeerdering van zijn geslacht. En dezelfde natuur zou daartegen eene andere inrigting overstellen, die den mensch, zoodra hij aan de wet zijner natuur gehoorzaamt, tot onvermijdelijken en eindeloozen jammer doemt? Is het vereenigbaar met het denkbeeld èn van almagt èn van alwetendheid, dat in de natuur van den mensch eene neiging zou zijn ingeweven, die voorbestemd was nooit tot volledige ontwikkeling te kunnen komen? De *checs on population* en het *moral restraint* maken de zaak niet beter. Het zijn surrogaten om de al te groote volstrektheid van het beginsel te temperen, maar die zouden vooruitzetten, dat de natuurwet in strijd en onvereenigbaar is met de wet der zedelijkheid; dat de mensch onder den invloed staat van eene physieke wet, die leidt tot gevolgen welke eene andere wet, de zedelijke wet, verbiedt en stuit. Of echter deze leer der tweederlei strijdige naturen, aan welke de mensch beurtelings gehoorzaamt, met het denkbeeld éëner homogene en alles met elkander in harmonie organiserende magt bestaanbaar zij, is moeijelijk te gelooven.

Wij laten die vraag daar, en willen alleen op dit gedeelte van het geschrift nog aanmerken, dat, zelfs al neemt men deze diagnose der ziekte onvoorwaardelijk aan, de schrijver echter te zeer, eene zoo zamengestelde ziekte uit éóne enkele oorzaak wil verklaren. Zelf is hij reeds genoodzaakt geweest de zieken te scheiden, en te zeggen: ik behandel alleen de armen die door *pauperisme* arm zijn, niet de armen die door gewone armoede arm zijn. En al neemt men nu óók aan, dat die scheiding, tusschen armen door pauperisme en armen door gewone armoede, mogelijk, en in de praktijk der armverzorging toepasbaar is, al neemt men aan, dat men alle armoede uit *pauperisme* kan terugbrengen tot ééne grondoorzaak: gebrek aan middelen van bestaan, zoo blijft die grondoorzaak toch weder zoo verschillend in werking en gevolg, en omvat zoo vele en velerlei bij-, neven- en medeoorzaken, en die oorzaken, dàt er gebrek is aan middelen van bestaan, zijn weder zoo in het geheele zamenstel van staat en maatschappij, van het publiek huishouden en van de particuliere huishoudingen verstrooid en vermengd, dat inderdaad deze omschrijving niets bepaalds definiëert. Het pauperisme is ontstaan en voedt zich uit vele zamenwerkende oorzaken, en wil men die oorzaken wegnemen en de voortgangen der kwaal stuiten, zoo zal men dit insgelijks door vele zamenwerkende middelen moeten doen.

Wij hebben dit punt aangestipt, omdat het zich aan ons aanbood, niet omdat het eigenlijk deel uitmaakt van hetgeen wij bepaaldelijk te betoogen hebben, namelijk dat er dringend behoefte is, dat de last eener armverzorging die voortaan niet meer door enkel private middelen naar behooren kan werken, door den staat worde overgenomen, die alleen vermogend is het geheel van den armen-staat te overzien en één welberaden stelsel van armverzorging met eenheid en kracht te vestigen en in uitvoering te brengen. De vraag die wij te behandelen hebben, is niet: wat pauperisme is? hoe pauperisme ontstond? hoe pauperisme te heelen is? maar wie op de doelmatigste en meest doortastende wijze, de zorg voor de *bestaande* armen-bevolking vervullen kan.

Buitenlandsche Berigten.

DUITSCHLAND.

De troonrede, met welke de Koning van Pruisen den 21sten dezer, de Wetgevende Kamers heeft geopend en van welke wij in ons laatste nummer een gedeelte mededeelden, luidt in zijn geheel als volgt:

»Mijne Heeren de afgevaardigden van de Eerste en Tweede Kamer!

»Te midden van een moeijelijken tijd zie ik u met vertrouwen weder om mijnen troon vergaderd, en heet u van harte welkom.

»Sedert het sluiten uwer laatste zitting is mijne regering met ijver werkzaam geweest om de in ge-

meen overleg met u tot stand gebragte organieke wetten in werking te brengen. In alle deelen des lands is met de uitvoering der gemeente-verordening een begin gemaakt, en slechts de bij de wet geboden in acht-neming van de bestaande, zeer verschillende plaatselijke omstandigheden, heeft een regelmatigen voortgang van deze zaak in de onderscheidene deelen der monarchie belemmerd.

»Ofschoon het werk van den voorloopigen omslag der grondbelasting, naar aanleiding der wet van 24 februari dezes jaars, nog niet overal voltooid is, zal mijne regering toch zorgen, dat gij zoo spoedig mogelijk van het resultaat der werkzaamheden inzage erlangt.

»De uitgebreide spoorweg-ondernemingen, tot uitvoering waarvan mijne regering door uwe toestemming in staat gesteld is geworden, zijn met alle kracht en met een goeden uitslag aangevangen. Ook de overige openbare werken hebben een bevredigenden voortgang gehad en tot verbetering van den toestand der daaraan werkzame klassen veel bijgedragen.

»Ten gevolge van de voortgaande bevestiging van het vertrouwen, zijn handel en nijverheid in den loop van het jaar in bloei toegenomen. Het maritime verkeer in de havens des lands getuigde van aangroeijenden ondernemingsgeest.

»Van de ingevoerde verbeteringen in het postwezen, doet zich de heilzame invloed reeds gevoelen.

»Reeds begonnen wij ons in de terugkeerende veiligheid te verblijden, toen een tegen mij zelven gerigte aanslag ons eenen blik deed werpen in den zedelijken afgrond, aan welks rand wij ons nog altijd bevinden. Ik spreek niet van mijn leven — het staat in de hand des Almagtigen — het gevaar waaruit ik wonderdadig gered ben geworden, heeft mij de voldoening verschaft van ontelbare bewijzen van gehechtheid en trouw uit alle deelen des lands te ontvangen, maar ik spreek van de verregaande verwarring van alle begrippen, welke tot Koningsmoord aanzet, van de verzaking van Goddelijke en menschelijke wetten, welke bij deze treurige gelegenheid op te merken is geweest.

»De omwentelingpredikende drukpers draagt een niet gering gedeelte der schuld, en daar het in de vorige zitting der Kamers niet mogelijk was, de voorloopige drukpersverordening van 30 junij, waarvan de onvoldoende werking was gebleken, in beraadslaging te nemen, zoo heeft mijne regering zich verpligt geacht om, op grond van art. 63 der constitutie, eene nadere voorloopige verordening omtrent de drukpers uit te vaardigen. Deze verordening was echter slechts bestemd om een voorbijgaand middel tot bestrijding van een erkend kwaad op te leveren. Daarom zal u, te gelijk met dezelve, het ontwerp van eene volledige en op duurzaamheid van werking berekende drukpers-wet worden voorgedragen. Bij de beraadslaging daarover zult gij met mijne regering trachten de aanspraken eener redelijke vrijheid in overeenstemming te brengen met de voorwaarden der veiligheid van den Staat en de maatschappij.

»De voorbereidende werkzaamheden tot uitvoering van de bepalingen der constitutie aangaande de betrekking van de kerk tot den staat, worden geregeld voortgezet, en mijne regering zal met ijver trachten de haar in dezen opgelegde moeijelijke taak zoo spoedig mogelijk te vervullen, met behoorlijke inachtneming van alle regten en belangen.

»Het ontwerp van wet op het onderwijs is de voltooijing nabij. Alleen de groote omvang der voorbereidende werkzaamheden maakt het onmogelijk dat ontwerp reeds bij de opening dezer zitting voor te leggen.

»Een wets-ontwerp over de geneeskundige aangelegenheden zal u eerlang medegedeeld worden. Ook het sinds lang voorbereide ontwerp van strafwetboek wacht op uw onderzoek.

»De vereeniging der Hohenzollernsche landen met de monarchie, maakt de uitvaardiging van eene kieswet voor dezelve noodzakelijk. Ik beveel u de spoedige behandeling daarvan aan, want gij zult met mij wenschen de vertegenwoordigers van die gewesten weldra in uw midden te zien.

»*Mijne heeren de afgevaardigden!*

Uit de begrooting voor 1851 zult gij ontwaren, dat niet alleen over het algemeen eene vermeerdering van de staats-inkomsten heeft plaats gehad, maar dat men ook bedacht is geweest om de staats uitgaven zooveel mogelijk te beperken. Desniettegenstaande is het onmisbaar,ook om de als een gevolg der schokken van het jaar 1848 verhoogde behoeften van den staat, met de gewone inkomsten te bestrijden. Eene buitengewone heffing van belastingen is dus niet te vermijden. De daartoe strekkende voorstellen mijner regering beveel ik uwer zorgvuldige overweging aan.

»Wegens het gebruik, gemaakt van het crediet van 18 millioen rijksdaalders voor militaire oogmerken, zal u volledige rekenschap worden gedaan.

»Intusschen zijn de gevaren door welke gij tot het bewilligen van dat crediet genoopt zijt geworden, niet afgewend. Mijne vreedzame betrekkingen tot de groote mogendheden van Europa zijn wel niet afgebroken, maar tot mijn leedwezen is mijn oogmerk, om aan de Duitsche staten eene aan hunne behoeften voldoende staatsregeling te verschaffen, tot hiertoe niet te bereiken geweest. Hopende op de toekomst, houde ik het denkbeeld vast, hetwelk aan mijne tot hiertoe gedane pogingen ten grondslag strekt; maar zal tot verwezenlijking van hetzelve op nieuwe grondslagen eerst dan weder overgaan, wanneer omtrent de toekomstige inrigting van het geheele Duitsche bondgenootschap beslist zal zijn.

»Ik hoop dat de daartoe betrekkelijke onderhandelingen weldra tot een gelukkig einde zullen leiden.

»De vrede met Denemarken is gesloten en bekrachtigd, maar heeft nog niet in allen deele ten uitvoer gelegd kunnen worden.

»In een naburig Duitsch land hebben botsingen van hoogst onaangenamen aard plaats gehad. Een van zekeren kant gedane poging om daarin tusschen beiden te komen, dreigde de regten van Pruisen te schenden, en heeft tot eene stoornis der goede verstandhouding geleid, waarin wij regtstreeks verwikkeld zijn. Aan onze vertoogen en tegenwerpingen, gegrond op de voorwaarden onzer geographische en militaire positie, is tot dusver door den souverein van dat land en zijne bondgenooten niet naar eisch gehoor gegeven. Bovendien zijn ook in streken, welke ver van het tooneel dier verwikkelingen liggen, in de nabijheid van onze grenzen, troepen bijeengetrokken, waardoor de veiligheid der monarchie bedreigd werd. Toen heb ik een lang uitgestelden maatregel niet langer mogen verschuiven; ik heb al de militaire krachten des lands opgeroepen; met trotschheid en vreugde zie ik dat mijn krijgshaftig volk overal als één man opstaat, en zich aan mijn door beproefde dapperheid en trouw uitblinkend leger aansluit.

»Binnen kort zullen wij sterker dan ooit te voren ten strijde uitgerust zijn. Wij zoeken den oorlog niet; wij willen niemands regten verkorten, aan niemand onze voorstellen opdringen, maar wij vorderen zoodanige regeling der aangelegenheden van het gemeene vaderland, die aan onze tegenwoordige stelling in Duitschland en Europa beantwoordt en overeenstemt met de regten, die God in onze hand gelegd heeft. Wij hebben een goed regt; dat willen wij verdedigen en zoolang krachtig toegerust onder de wapenen blijven, totdat wij van de erkenning van dat regt verzekerd zijn.

»Dat zijn wij aan Pruisen, dat zijn wij aan Duitschland verschuldigd.

»Ik hoop dat de uitrusting onzer strijdkrachten voldoende zal zijn om ons regt te handhaven; zij is, wanneer dit bereikt wordt, zonder gevaar voor de rust van Europa, want de mate van bezadigdheid mijns volks evenaart die van zijne kracht.

»Aan u, mijne heeren, staat het, mij de middelen te verleenen, van welker bezit het bereiken van het doel afhankelijk is. Ik betreur de offers welke daarvoor aan de natie moeten opgelegd worden; maar ik weet het, mijne heeren de afgevaardigden, uw ijver zal voor dien van het geheele volk niet onderdoen. Gij zult het bewijs geven dat onze constitutie, welke ik getrouwelijk wil handhaven, de krachtige handeling van Pruisen niet belemmert, maar bevordert.

»En gelijk voor de geestdrift van het oogenblik alle partijen onder het volk verdwenen zijn, gelijk volk en leger zich met mij en met elkander vereenigd gevoelen, zoo zult ook gij, vertegenwoordigers van dit uitstekende volk, eenstemmig en onwankelbaar aan mijne zijde staan, in de gevaren van het tegenwoordig oogenblik.

»Welaan dan; onze leus zij: »»Eendragt in trouw; vertrouwen op God in éénen geest — in den ouden echt Pruisischen geest.""

»Daarmede heeft God ons dikwijls en ver geholpen, en zal ons ook verder helpen.

»Dat is mijn vast vertrouwen!"

Frankfort, 22 *nov.* Het Wurtembergsche legerkorps, zoover het thans onder de wapenen geroepen is, is thans geheel tot oprukken gereed. Het is nog slechts 15,000 man sterk, doch kan in korten tijd op 25,000 gebragt worden.

— Ook heden kwamen weder Pruisische troepen uit Baden hier doortrekken. Dit doortrekken zal tot den 5den december aanhouden. Deze van hier door het Nassausche gebied trekkende troepen zullen zich naar de Pruisische Rijnprovincie begeven. Het plan om een Pruisisch korps in het hertogdom Nassau te plaatsen, is weder opgegeven.

— Men verzekert, dat eerstdaags de bondstroepen die onder den Prins *v. Thurn en Taxis* staan, hunne stelling bij Fulda verlaten zullen om naar Kassel op te rukken; het arme bergland, waar zij sedert eenige dagen liggen, kan hun niet meer voeden.

— Het accrediteeren van een Franschen gezant bij de Duitsche bondsvergadering, zal naar men van goederhand verneemt, eerstdaags plaats hebben. Het uitstel, dat met deze zaak, die reeds voor een paar weken zoude gebeurd zijn, gemaakt is, moet aan den invloed van een met den President der Fransche Republiek bevrienden diplomaat toegeschreven worden. Tot dusver is nog niemand voor deze betrekking benoemd; de keus zal echter, naar men verneemt, niet op den heer *Persigny* vallen. Dat Engeland insgelijks een gevolmagtigde naar Frankfort zal zenden, wordt hier steeds meer en meer betwijfeld.

Weenen, 20 *nov.* De hoop op eene minnelijke schikking betrekkelijk de groote Duitsche quaestie, begint bij de dagbladen meer en meer te verflaauwen. Sommigen beschouwen eenen oorlog met Pruisen als onvermijdelijk.

— In de militaire bureaux heerscht groote bedrijvigheid. Er hebben dagelijks veranderingen en bevorderingen bij het leger plaats.

Berlijn, 22 *nov.* In den stand der onderhandelingen is nog geene verandering gekomen. De Pruisische voorstellen kan men aldus zamenvatten: wisseling van het presidium en overdragt va[n de] uitvoerende magt aan de beide groote mogendhe[den.] Het eerste punt zal waarschijnlijk toegewezen wo[rden.] Ook voor het tweede ziet men eene toestemming [van] Frankfort te gemoet. Er zijn er die meenen, [dat] Oostenrijk ten gevolge van de Pruisische mobilis[atie] de vroeger toegezegde concessiën zoude willen te[rug-] nemen. Onpartijdigen hechten daaraan geen ge[loof.]

— Men verzekert, dat de Koning, in geval [van] eenen oorlog, zich zelven aan het hoofd va[n het] operatie-leger zal stellen. Met dit doel zoude [hij] zich, onder andere voorbereidende maatregelen, [ook] bezig houden met de vorming van een militair[...] des Konings. Aan de lijfwacht is in eene dagord[er me-] degedeeld, dat zij onder het persoonlijk komm[ando] van den Koning zal staan.

— De heer *von Radowitz* wordt voortdure[nd in] de nabijheid des Konings opgemerkt. De loo[pende] geruchten van zijne weder-intreding in het minis[terie] bevestigen zich tot nu toe niet.

ENGELAND.

Londen, 22 *nov.* Het veelvuldig verlies van [men-] schenlevens, hetwelk men in den laatsten tijd [door] schipbreuken aan de kusten van Groot-Brittann[ië te] betreuren had, heeft den hertog *van Northum[ber-] land* aanleiding gegeven, om eenen prijs uit te [loven] van honderd guineas voor het model van eene [doel-] matige reddingboot. De Koninklijke inrigting [tot] redding van schipbreukelingen, die reeds voor [red-] dingbooten en dergelijke voorwerpen 4400 £ [...] uitgegeven, voegt bij dien prijs insgelijks hon[derd] guineas. De voornaamste gebreken der tot no[g toe] gebouwde reddingbooten zijn: 1o. dat zij zich [niet] oprigten, wanneer zij eens omslaan; 2o. da[t zij] te zwaar zijn om langs het strand vervoerd te [wor-] den naar het punt, waar zij gebruikt moeten [wor-] den; 3o. dat zij zich niet spoedig genoeg van [het] ingedrongen water ontlasten; 4o. dat zij te kost[baar] zijn. Buitenlanders zijn niet uitgesloten van de [me-] dedinging naar den uitgeloofden prijs.

— Nieuwe handelsberigten melden, dat e[r te] Birmingham eene groote hoeveelheid *koper* ui[t de] groeve *Barra* op Adelaïde (Nieuw-Holland) is [aan-] gekomen, dat in de handelswereld groot opzien [heeft] gebaard. Het koper is zeer goed. De erts van [de] groeve, die 93 Engelsche mijlen van de haven [van] Adelaïde verwijderd is, zou 98 proc. metal[iek] koper bevatten; het kan derhalve alleen gede[elt.] koper zijn, dat met eene zeer geringe hoeveelh[eid] aarddeelen vermengd is. De scheepsvracht van A[de-] laïde naar Engeland bedraagt slechts 3 pond. s[t.] per scheepston. Daar men nog meerdere zendin[gen] verwacht, is het koper te Birmingham aanmerke[lijk] in prijs gedaald. Merkwaardig is de daarop gevol[gde] rijzing der actiën van de groeve *Barra*: zij heb[ben] eene nominale waarde van van 5 £ en zijn th[ans] zeer gezocht tegen 180 £.

BELGIE.

Brussel, 28 *nov.* Het hier in omloop geko[men] gerucht, als zoude kardinaal *Wiseman* uit Enge[land] verbannen en te Ostende aangekomen zijn (m[e-] gedeeld in ons laatste nommer), wordt door de [...] *dépendance Belge* ten stelligste tegengesproken.

FRANKRIJK.

Parijs, 22 *nov.* In de zitting der Wetgeve[nde] Vergadering op heden, werd het eerst in beraads[la-] ging genomen het wetsontwerp, waarbij een cre[diet] van 600,000 fr. wordt aangevraagd, voor de op[rig-] ting van bad- en waschplaatsen, ten behoeve [der] arbeidende volksklasse; de discussiën over dit ont[-] werp waren vrij uitvoerig; ten slotte werd met [...] tegen 272 stemmen besloten, dat het wetsontwerp [in] nadere overweging zoude genomen worden.

Nadat nog eenige andere onderwerpen ter sp[rake] waren gebragt, was aan de orde van den dag [het] voorstel der heeren *Schoelcher*, *Perrinon*, *Barbar[oux]* en *de Greslan*, houdende de aanvraag van een [cre-] diet, groot 10,800,000 francs, voor den aanb[ouw] van Trans-Atlantische stoombooten.

De voor dat voorstel benoemde commissie, br[agt] een ongunstig rapport over hetzelve uit, waarna [de] vergadering besloot, niettegenstaande de vertoo[gen] der voorstellers, het niet in consideratie te nemen, en vervolgens tot morgen uiteen ging.

— Een blad van Bourbon spreekt van eene m[erk-] waardige ontdekking op Madagaskar. In de bedd[ing] eener rivier aldaar, werden namelijk reusachtige [fos-] sile eijeren ontdekt. De schalen zijn $\frac{1}{8}$ duim d[ik;] de omvang van een ei bedraagt overlangs 2 voe[t 8] duim en in het midden 2 voet 2 duim. De inh[oud] van een derzelve, dat geopend werd, bedraag[t 2] gallons of $8\frac{1}{2}$ Ned. kan. Van welke dieren kun[nen] die eijeren afkomstig zijn? Van eene vogel[- of] krokodilsoort? Aan de inlanders waren zij [ook] onbekend, en zij zeiden, dat eene oude overleve[ring] van Madagaskar van reuzen-vogels verhaalt, [die] groot genoeg geweest zouden zijn om eenen os [weg] te dragen. Dat zoude slechts eene kleinere afmet[ing] zijn, dan die van den vogel *Roc* in de Oosters[che] sprookjes, die geduldig wachtte, tot dat er een [oli-] phant en een rhinoceros aan het vechten waren, om beide dieren tegelijk in de lucht op te voere[n.]

— Een brief uit Turijn spreekt ten stelligste [de] geruchten tegen betreffende eene wijziging in [het] ministerie en beweert, dat onder het tegenwoordi[g] kabinet de beste eensgezindheid heerscht.

Binnenlandsche Berigten.

's Gravenhage, *22 nov.* Naar men verneemt is door de vergadering ter reorganisatie van het Israëlitisch kerkgenootschap, die alhier hare zittingen houdt, thans eene commissie benoemd, die belast zal zijn met het ontwerpen van een reglement tot bedoeld einde. Die commissie is zamengesteld uit de heeren: mr. *M. H. Godefroi*, voorzitter; *T. Polak Daniëls;* mr. *M. J. van Gigch;* dr. *S. J. Mulder* en mr. *S. E. Nijkerk.* Die commissie zal zich met de vervulling dier taak bezig houden en, tot dat zij met hare taak in gereedheid zal zijn, zijn de bijeenkomsten der vergadering geschorst en zij uiteen gegaan.

— Heden heeft de hooge Raad, burgerlijke kamer, uitspraak gedaan in de zaak van *H. B. Bolten*, wed. *Gort*, eischeres, procureur *Eyssell*, tegen de naamlooze maatschappij ter verbetering van den handelsweg over het Zwolsche Diep, verweerderesse, procureur *François*, betreffende de vraag, of de tol, door de verweerderesse geheven van de schepen, die gemeld Diep bevaren, *wettig* geheven zij? De Raad heeft al de middelen van cassatie door de eischeresse aangevoerd tegen het vonnis der Zwolsche regtbank, waarbij de vraag *bevestigend* is beantwoord, *niet*-aannemelijk verklaard en mitsdien het ingestelde beroep *verworpen.* Daarbij heeft de Hooge Raad, onder anderen, hoofdzakelijk beslist, dat het koninklijk besluit, krachtens hetwelk die tol is geheven, *niet* is zoodanige *maatregel van algemeen bestuur*, als waarvan sprake is in de *eerste* alinea van art. 72 der grondwet van 1840, en waarover de Raad van State moet worden gehoord, maar dat het valt in de *derde* alinea van dat artikel, als behoorende tot die zaken van algemeen of bijzonder belang, waaromtrent het hooren van den Raad van State aan den Koning facultatief is gelaten, dat hier voorts geen geschil is over wegschenking van eigendom, omdat de eischeresse op den eigendom van het vaarwater geene aanspraak maakt en die eigendom bij het vonnis ook niet is aangenomen; dat al verder de onderwerpelijke tol *niet* is eene belasting ten behoeve van 's lands kas, maar eene retributie voor het genot van de verbeteringen, in het Zwolsche Diep aangebragt, waartoe de Koning allezins bevoegd was concessie te verleenen, zoodat ten deze geene wet vereischt was; dat eindelijk het tarief en het besluit, waarbij dit is vastgesteld, voldoende en wettig is gepubliceerd in de *Overijsselsche Couranten* en alzoo, ofschoon niet in het *Staatsblad* geplaatst, evenwel verbindend is aan te merken.

's Gravenhage, *23 nov.* In het jaar 1821 werd, onder bijzondere bescherming der toenmalige regering, te Oostende eene handels-expeditie beraamd naar de Zwarte Zee. Het schijnt dat door den slechten uitslag daarvan, moedeloosheid is ontstaan, en er alzoo geene genoegzame volharding heeft plaats gehad in het streven om zich dien handelsweg ten nutte te maken.

Deze aangelegenheid thans bij het departement van Buitenlandsche Zaken op nieuw ter sprake gebragt zijnde, zoo heeft zulks geleid tot het instellen van een voorloopig onderzoek door Zijner Majesteits minister resident te Konstantinopel, en consul-generaal te Odessa, ook met het doel om te vernemen, of de daarstelling van een Nederlandsch consulaat te Trebisonde raadzaam zoude zijn.

Daaruit is onder anderen gebleken, dat de Engelschen dagelijks hunne betrekkingen vermeerderen, niet slechts met de haven van Trebisonde maar ook met andere punten der kust; — dat de Turksche regering, die ook het belang der ligging inziet, kort geleden den minister voor den handel en de openbare werken derwaarts heeft gezonden, ter inwijding van eenen grooten rijweg van Trebisonde naar Erzerum; — dat in eerstgemelde stad te vestigen handels-ondernemingen, behalve met het binnengedeelte van Azië, ook handelszaken zouden kunnen beproeven met de Russische landen Mingrelie, Imeretie en Georgie, gelijk mede met de Kaukasische kust, van Souktroum tot Anapa; — dat de Europesche huizen van Trebisonde aldaar vele koopwaren van verschillenden aard verspreiden, bepaaldelijk broodsuiker en andere koloniale waren; dat die Kaukasische kust het genot heeft van een bijzonder tarief, haar door de Russische regering gegeven, ter bevordering van den handel; — dat die kust verschillende uitvoer-artikelen kan opleveren; — dat men, om in de genoemde landen te slagen, zich gewennen moet aan de wijze van behandeling van zaken in het Oosten; — en dat de wegen in Anatolie, aan welker veiligheid men getwijfeld had, integendeel gebleken zijn in dat opzigt voldoende te wezen.

Daar tevens bij die berigten het gevoelen is aan den dag gelegd, dat een Nederlandsch consulaat te Trebisonde nuttig zoude kunnen zijn, wanneer de handel hier te lande er op bedacht mogt zijn handelsondernemingen derwaarts te rigten, zoo heeft de regering de vestiging van gedacht consulaat tot een onderwerp van hare ernstige overweging gemaakt, wanneer het mogt blijken, dat zoodanige vestiging door de belangen van den Nederlandschen handel mogt worden gevorderd. (*Staats-Courant.*)

— Men leest in de *Staats-Courant*:

De minister van Financiën acht het niet ondienstig mits deze, met herinnering aan zijn berigt van den 12den februari 1849 (zie *Staats-Courant* van den 13den februari 1849), de daarbij belanghebbenden opmerkzaam te maken, dat het voor de spoedige overkomst der brieven, welke van hier met de overlandpost verzonden worden en die bestemd zijn naar Riouw, Banka en Palembang, wenschelijk is, dat zij niet in de brievenmaal voor Batavia gesloten worden, zoo als bij eene verzending met de overlandpost op de gewone wijze plaats vinden moet. Om dit voor te komen, en de hier bedoelde brieven met den meesten spoed de plaats hunner bestemming te doen bereiken, is het, ten minste voor alsnog, en in afwachting van nader te nemen maatregelen, noodig dat op die brieven, in overeenstemming met het zoo even vermelde berigt van 12 februari 1849, behalve de aanduiding van den weg over Marseille of over Southampton, worde gesteld het opschrift *te verzenden regtstreeks van Singapore;* en dat voorts bij de afzending worde betaald het gedeeltelijke frankeergeld *tot Alexandrie*, hetwelk *bij deze wijze van expeditie* in ieder geval verschuldigd is."

's Hertogenbosch, *22 nov.* Men schrijft ons uit Etten en Leur:

Jl. zondag nacht, had alhier eene dubbele diefstal plaats, vergezeld van handelingen, welke aan geoefende bandieten doen denken en groote bezorgdheid voor de toekomst opwekken.

Eene bende van minstens zes vermomde en gewapende kerels drong door inbraak eene boerenwoning binnen, verrasten de bewoners in hunnen slaap en maakten daardoor al dadelijk allen tegenstand onmogelijk. Onder de verschrikkelijkste vloeken en bedreigingen dwongen zij de weerbare personen het bed te houden, terwijl zij inmiddels kisten en kasten openbraken, om zich van alles wat zij aan klinkende munt vonden, meester te maken. Hierna deed men de mannen voor de tromp der geweren het bed verlaten en sloot hen in eenen kelder op, welken men eerst onderzocht had of hij geen gelegenheid ter ontvlugting aanbood. Nu doorsnuffelde men de bedden, keerde alles ten onderste boven, en graafde men zelfs hier en daar den grond op om geld te ontdekken. Nadat men de verschrikte huisgenooten nog op afzonderlijke plaatsen door bedreigingen van ophangen en doodschieten, aanwijzing van geld had afgeperst, en zich daardoor verzekerd had alles gevonden te hebben, sloot men de boeren weder in hunne vorige gevangenis op, maar men ging nog niet heen. Er werd vuur ontstoken, men deed eene braadpan ten vure, at en dronk van der boeren voorraad als waren zij welkome gasten en vertrok even vriendelijk gelijk men was gekomen. Dit alles was gebeurd voor des nachts één uur. Waarschijnlijk was het nog te vroeg om zoo huiswaarts te keeren, want zij begaven zich regelregt naar eene stille burgerwoning, plunderden die ook even koelbloedig als bedreven, en eerst de vrees voor het morgenlicht deed hen van onze gemeente verdwijnen. Het is opmerkelijk dat deze bende, die sedert twee jaar schrik en vrees in deze streken verspreidt, niets rooft als geld, waardoor zij tot nog toe aan de politie weet te onssnappen. Mogt zij weldra in handen vallen. Wat het niet doelmatig eene goede som uit te loven aan de ondergeschikte politiedienaars welke deze bandieten zouden aanbrengen? (*N. Brab.*)

Leeuwarden, *22 nov.* De zaak der havenverbetering te Harlingen heeft in de zitting der Provinciale Staten van Friesland van gisteren, haar beslag gekregen. Het besluit tot de uitvoering van het werk in 1851 is genomen, met bepaling tevens, dat de daar te stellen havenkom geen plankier of open steiger, maar eene vaste haventong zal erlangen, met welk ontwerp zich nu laatstelijk ook de hooge regering had vereenigd.

Eene poging, nogmaals bij de regering aangewend, om eene ruimere bijdrage uit 's rijks kas dan de toegezegde van ƒ 50,000, of althans restitutie der renten van ƒ 40,000, te bekomen, ingeval van voorschot dezer som door de provincie, bij het voor 1851 uit de rijks-fondsen slechts beschikbaar stellen van ƒ 10,000, heeft even ongunstigen uitslag gehad als die, bij den raad van de stad Harlingen beproefd, om deze bijdrage van ƒ 15,000 te verhoogen. Deze beide onbevredigende antwoorden hebben echter de staten-vergadering niet voor het grootsche plan doen terugdeinzen en de besluiten, nagenoeg met eenparigheid van stemmen in deze zaak genomen, hebben voldoende aangetoond, hoezeer de vergadering van het hooge gewigt daarvan overtuigd was en in welke mate zij beseft te de groote, ja onberekenbare, voordeelen, die, na verloop van tijd, uit deze havenverbetering, vooral met het oog op den dagelijks toenemenden handel op Engeland, voor Harlingen niet alleen, maar voor geheel Friesland zullen kunnen geboren worden.

Wat overigens de kosten dezer onderneming op den tegenwoordigen voet betreft, deze zijn geraamd op ƒ 143,000. De hooge regering zal daartoe uit 's rijks kas ƒ 50,000 en de stad Harlingen ƒ 15,000 bijdragen, zoodat voor de provincie overblijft te bekostigen ƒ 78,000. Vermits echter, gelijk wij hierboven melden, voor 1851 slechts ƒ 10.000 door het rijk zal worden disponibel gesteld, zal de provincie de overige ƒ 40,000 voorloopig moeten voorschieten.

Eene suppletoire begrooting zal alsnu te dezer zake, te gelijk met een plan van geldleening, daartoe noodig, door Gedeputeerde Staten aan de vergadering worden aangeboden. (*Hand.*)

† *Elst* (Over-Betuwe), *25 nov.* Reeds gedurende eenige jaren zijn alhier van wege het diaconie-bestuur schikkingen gemaakt, om aan behoeftige meisjes, gedurende het winter-saisoen, onderwijs in de meest noodzakelijke vrouwelijke handwerken, bijzonder het linnennaaijen te verschaffen. Vooral in de laatste twee jaren heeft men aan dit plan meerdere uitvoering kunnen geven, na het vinden van een, tot het geven van dat onderwijs, geschikt persoon en het daarvoor beschikbaar maken van een vertrek in een gesticht dier gemeente. Het onberekenbaar nut der zaak in de toekomst en de goede vruchten, welke dat onderwijs reeds aanvankelijk belooft, heeft dit jaar het betrokken bestuur tot het besluit geleid, om aan het daarvoor bestemd lokaal, uit de fondsen der genoemde gemeente, eene meer doelmatige inrigting en meerdere uitbreiding te geven, zoodat thans een dertigtal meisjes voor dat onderwijs plaats kunnen vinden. In dit alzoo verbeterd lokaal werd dat onderwijs in het begin der maand november weder aangevangen. Drie ongehuwde dames hebben zich, bij voortduring, met het dagelijksch toezigt bij het onderwijs belast en zorgen daarbij tevens, zooveel mogelijk, voor eene, naar de vatbaarheid der kinderen ingerigte, nuttige, godsdienst en zedelijkheid bevorderende, lectuur.

ARNHEM, 25 november.

De *'s Gravenhaagsche Nieuwsbode*, ons artikel, getiteld: *Wat wordt, bij eenen oorlog tusschen den Duitschen Bond en Pruisen, de positie van het hertogdom Limburg?* (*Arnhemsche Courant* 14 november) volstrekt niet hebbende begrepen, vaart er op eene zeer zonderlinge wijze tegen uit. Onze bedoeling is geenszins met dat blad in twist-geschrijf te treden, noch loover te scheuren uit den krans dien het zijnen patroon LIGHTENVELT vlecht; wij vergenoegen ons met op eene van deszelfs beweringen te antwoorden. »Wij spraken dan," zegt het genoemde blad, »van een Limburgsch gouvernement en van »een Limburgsch kabinet, ofschoon noch het een, »noch het ander bestaat. Limburg is een deel van »Nederland, behoudens de betrekking van een deel »van hetzelve tot den Duitschen Bond; het heeft geen »ander gouvernement dan het Nederlandsche, geen »ander kabinet dan het 's Gravenhaagsche."

Zóó is het, helaas, sinds de oprigting van het hertogdom Limburg tot Bondsstaat, door onze vorige ministers van Buitenlandsche Zaken begrepen geworden; en zóó zou, wierd dit wanbegrip niet te keer gegaan, *gansch Nederland* gewikkeld worden in eenen eventueelen bondsoorlog. Slechts personen, aan staats- en volken-regt geheel vreemd, konden voorbijzien welke gevaren zij het vaderland bereidden, toen zij niet *facto* de afscheiding maakten, welke er *jure*, IN BETREKKING TOT DEN DUITSCHEN BOND, tusschen Nederland en Limburg; en gevolgelijk ook tusschen het 's Gravenhaagsche en het Limburgsche gouvernement bestaat. Het is voor ons, Nederlanders, van het hoogste staatsbelang, dat in Duitschland, Nederland niet aansprakelijk zij voor Limburg; en daartoe is het dan ook noodig dat men tegenover Duitschland steeds spreke van het *Limburgsche* gouvernement en het *Limburgsche* kabinet. Mogt er nu al *facto*, betreurenswaardig genoeg, zulk een kabinet niet wezen, het is er *jure;* deze waarheid voorbijgezien te hebben, kan aan kortzigtigheid worden vergeven; ze te loochenen, zou grenzen aan landsverraad.

Mengelwerk.

Varia.

's Gravenhage, november.

Ontwikkelings theoriën zijn welbekend op het veld der natuurkunde en der theologie, doch schijnen nog van weinig toepassing in de constitutioneele geschiedenis; anders zou het eene ligte taak wezen de transformatie eener Troonrede in eene Presidents-boodschap na te gaan. Ten tijde van haren oorsprong, onderscheidde zich eene Troonrede door de strengste eenvoudigheid van vorm, niets anders zijnde dan het verzoek des herders, aan zijne kudde, om ze te mogen scheren. De echt Koninklijke aanspraak van eenen EDWARD of eenen HENDRIK verlangde, met beduidenisvolle kortheid, dat 's Konings getrouwe Gemeenten hunnen behoorlijken pligt zouden doen, door hem gelden te bewilligen; en een goed deel van niet zeer vruchtbaren arbeid zou uitgespaard worden aan ministers, mogt een zoo mannelijk voorbeeld nog sliptijk worden gevolgd. Maar de schapen namen de slechte gewoonte aan, van hun antwoord op het herderlijk verzoek te ontsieren met wat zij eene vermelding van grieven noemden, en toen ontstond de tweede vorm van Troonrede. De genadige aanspraak der ELIZABETH's, der JACOBUSSES, der KARELS is uitgewerkt en omschreven. Bij gelegenheid, verrijkt met eene dissertatie over het goddelijk regt van Koningen, of ontwijkende in een argument, betrekkelijk het voorbehouden prerogatief van Engelsche souvereinen, verschaffende zich evenwel nooit tot dubbelzinnigheid van uitdrukking, in de volvoering van haar eigenlijk doel.

De Koning vermaant de inzigtende Huizen om waarschuwt hen tegen gevaarlijke punten van debat. De *Speaker* hoort het, gehoord, aan. De Gemeenten keeren terug naar hunne vergaderzaal, en gaan over tot het stemmen: dat Zijne Majesteit eerbiedig bedankt worde voor de vaderlijke goedheid zijner rede, maar nederig worde verzocht, zich van slechte raadgevers te ontdoen. Als de naaste periode

van het Koninklijk manifest zich opent, is de groote worsteling afgeloopen, en is de souverein de luisterrijk uitgeruste dienaar van het zegevierend parlement geworden — somtijds vertrouwd, somtijds niet — bij wijlen invloed oefenende op zijne meesters, maar hun nooit bevelen gevende — in het uiterlijke der magt, een CHARLEMAGNE, in de wezenlijkheid een CHARIBERT. De moderne troonrede van eenen modernen Koning is, in wezenlijkheid, niets, onder het voorkomen van iets zeer grootsch. Aanvangende uit het verhevene, naderde zij allengs en bereikte zij somwijlen het belachelijke; en het was juist op dit punt harer historie, dat zij hare wettige afstammeling, de Presidents-boodschap, baarde. Wilde men deze beschouwen als een middel om republikeinsche publiciteit aan administrative geheimenissen te geven, zoo zou men moeten erkennen dat het middel, in Amerika en Frankrijk, zeer onvolledig aan de bedoeling voldoet. Maar nademaal men ze pleegt aan te nemen als het voortbrengsel van den persoon van wien zij heet uit te gaan — een persoon van geen minder gewigt dan een constitutioneele Koning — zoo is zij eene belangrijke aanduiding van de mate der bekwaamheid, en van den aard der karakters, die zoo veel invloed oefenen op het bestuur van een groot land. Uit dit oogpunt beschouwd, is het stuk der aandacht waardig. Vergelijkt men de laatste Fransche boodschap met de vroegere manifesten derzelfde hand, zoo schijnt zij te bewijzen dat de functiën van regering LODEWIJK NAPOLEON trapswijze vormen tot eenen regent van meer dan gewone bekwaamheid. Er is eene aanmerkelijke verbetering in den toon, die duidelijker en gematigder is dan vroeger, en die bepaalder getuigt van degelijkheid van oordeel bij den schrijver. Wij treffen slechts weinig van die los gevormde verzamelingen van woorden aan, wier vaderschap bij den eersten blik aan PETION en zijne navolgers kan worden toegewezen; en wij missen geheel en al de welmeenende, half socialistische denkbeelden, die, naar zijne brochures, en zelfs naar zijne vorige boodschap te oordeelen, vóór zijne verheffing het grootste deel van 's presidenten politische begrippen uitmaakten. Men ontvangt thans eene mannelijke en openhartige verklaring van de handelwijze, de verpligtingen en de betrekkelijke verhouding der besturende magten van Frankrijk. LODEWIJK NAPOLEON, aan de natie deze rekenschap afleggende van de groote taak, aan zijn gouvernement toevertrouwd, overziet met eervolle voldoening de reeds gemaakte vorderingen tot herstel van de binnenlandsche orde, van nijverheid, van handel, en algemeene rust; tot de bevrijding des lands van dien vernielenden pest van grondelooze theorie, toomelooze ambitie, en woeste dorst naar plundering, die, als het bederf des doods, voortsproten uit het lijk der gevallen monarchie. Toenemende inkomsten, verminderende uitgaven, aangroeijende stortingen in de spaarbanken, vaster vertrouwen in 's lands fondsen, behooren tot de kenmerken der gelukkige, thans heerschende reactie, tegen dien nationalen vloek, een staat van revolutie. Het is eene regtmatige en natuurlijke gevolgtrekking, uit de bijgebragte feiten, datvoor het oogenblik, de pligt van iederen Franschman medebrengt, persoonlijke ambitie zoo wel als partij-vooroordeel ter zijde te stellen, ter wille van het behoud der welvaart, voor het tegenwoordige, en van de verhoeding van eenen terugval in de rampen van het verledene. Met evenveel klem als regt, herinnert de President aan de vergadering dat hij, als het hoofd der uitvoerende magt, en zij, als het groote beraadslagend ligchaam der constitutie, hunne betrekking te danken hebben aan dezelfde stemmen, geroepen zijn tot dezelfde taak, dezelfde doeleinden en belangen hebben. Hij herinnert haar, ter geener ongelegener ure, dat de natie, wier verkozen dienaren zij beide zijn, zucht naar hunne eendragt en overeenstemming, tot behoud van die rust, welke zij thans boven alles wenscht en geen deel neemt in de persoonlijke ambitiën en kleingeestige plannen die van tijd tot tijd, hare materiële belangen, door partijstrijd dreigen te verdringen. Deze aanmerkingen hebben, trouwens, eene meerdere beteekenis dan die van bloote algemeene waarheden, en zijn te beschouwen als antwoorden op de pogingen, onlangs nog door sommigen der Parijsche politici van professie zoo ijverig gemaakt, om de vergadering en den President voor te stellen als botsende in plaats van zamenwerkende magten. Of de constitutie blijven zal gelijk zij is, dan wel of zij herzien zal worden, die vraag laat de President aan het oordeel der vergadering over; maar ieder woord getuigt van zijn gevoelen en zijne hoop. Als hij spreekt van de »beduchtheden voor het tegenwoordige," van Frankrijk, »'t welk rust boven alles wenscht," en »nog ontroerd is over de gevaren welke de maatschappij heeft geloopen, en van de *geringe mate van bestendigheid, die ons door de constitutie werd gewaarborgd,"* van een [illegible] bezorgdheid, hem slechts uitgezonderd, om de herziening der grondwet te bespoedigen, en van *het gevaar, voortvloeijende uit instellingen die gemaakt werden in dagen van wantrouwen en onzekerheid,* [illegible] toont hij eene mannelijke en natuurlijke openhartigheid, meer nog dan eene voorzigtige en constitutionele terughouding. Of nu evenwel zoo veel — hetzij ook welkome — uitweiding buiten het eigenlijk veld eener Boodschap, door iedereen als eene voldoende compensatie zal worden beschouwd voor de leemten, welke men er, volgens de republikeinsche theorie, in kan vinden, dit zou eene vraag zijn van wier oplossing het al dan niet gegronde af hangt, van hetgeen hier boven omtrent het onbevredigende van Troonredenen en Boodschappen werd gezegd. Ofschoon niet zoo oppervlakkig en onvoldoende als eene Koninklijke rede, deelt ons eene Presidents-boodschap, omtrent het gebeurde, alles mede wat wij uit andere bronnen kunnen putten, en luttel meer. Daargelaten het wonderlijk gedrag gedurende de laatste maanden, doet zich, bij wat wij lezen, een aantal vragen op, waaromtrent het geen schijn van antwoord inhoudt. De onderhandelingen van den heer DE PERSIGNY te Berlijn, en de openingen die onlangs aan het Britsche kabinet werden gemaakt, of gezegd werden gemaakt te zijn, ten aanzien van Denemarken, zijn voorbeelden van mysteriën, welke dit staatsstuk, luidens de republikeinsche leer, buiten kijf behoorde op te helderen. WASHINGTON, HAMILTON en ADAMS zouden allerwaarschijnlijkst verklaard hebben, dat derzelver opheldering juist de bedoeling was, welke men zich voorstelde, bij eene plegtige mededeeling gelijk de onderhavige. Doch wij lezen niets dan eene betuiging van sympathie voor Denemarken, en eene belofte van onzijdigheid in het oorlog-ademend Duitsch geschil. In de acht of tien kolommen, welke de Boodschap van eenen Amerikaanschen President beslaat, hebben wij even in het oog vallende uitlatingen opgemerkt. De volzinnen, welke het oog des lezers het begeerigst in dit staatsstuk zal zoeken, zijn zekerlijk die, welke voorkomen aan deszelfs slot. En juist deze toonen, meer dan eenig ander gedeelte, het verschil aan, van de onderhavige Boodschap, en het karakter 't welk de constitutie er aan toekent. Ter opheldering der voorbeeldelooze voorvallen die Europa verwonderden en Frankrijk verontrustteden, bekomen wij geen woord. De reis door een deel des lands, in het najaar, het misverstand met CHANGARNIER, de ontbinding van de Bonapartistische club, blijven raadsels, even onverklaarbaar als vroeger. Aangelegenheden van gelijk belang voor Frankrijk, die eene vermelding, zoo al niet eene verklaring zouden schijnen te vorderen, gelijk, bij voorbeeld, de dood van LODEWIJK FILIPS en de legitimistische bedevaart naar Wiesbaden, bekomen zelfs de plaats niet, welke zij zouden beslaan in de magere Troonrede van eenen constitutionelen Koning.

Correspondentie.

De brief van den heer *Zijlker* moet, wegens plaatsgebrek, tot morgen blijven liggen.

Advertentiën.

Getrouwd:

WILLEM DE JONG,
en
M. B. D. W. VAN DOMPSELER.

ELBURG, den 23sten November 1850.

AANBESTEDING.

Op Vrijdag den 6den December 1850, des voormiddags ten 12 ure, zal in het Logement *de Gouden Leeuw*, te *Laag Keppel*, door Heeren Commissarissen van den Grindweg van *Zutphen* naar *Emmerik*, worden aanbesteed.

Het HERSTELLEN en VERGROOTEN der *STOFFELSBRUG*, met het in order brengen der GRINDBAAN aan die Brug, en het daarstellen van een STORTEBED onder dezelve.

Bestek en Voorwaarden zullen tijdig op de gewone plaatsen ter lezing liggen, en verdere informatiën bij den Opzigter des Wegs *B. BERKHOUT*, te *Zutphen*, te bekomen zijn.

Ten overstaan van den Notaris Mr. *W. H. TAAIJ*, zullen ten huize van den Kastelein *A. JAS*, aan de Steenstraat te *Arnhem*, op den 27sten November en 11 December 1850, telkens des avonds ten 7 uur, bij inzet geveild en bij toeslag verkocht worden:

1o. Een HUIS en ERF te *Arnhem*, in de Oeverstraat wijk B. No. 150, op den hoek van de Vossensteeg, in huur bij *L. BEIJER*.

2o. Een HUIS en ERF te *Arnhem*, in de Varkenstraat wijk C. No. 106, in huur bij den Schoenmaker *RADIJS*.

Ten overstaan van den te *Vorden* residerenden Notaris *J. J. DE RAADT*, zullen ten huize van den Logementhouder *G. J. ENSINK*, in het Dorp *Vorden*, op *Donderdag den 19den December 1850*, des voormiddags om 9 ure, in het openbaar verkocht worden:

77 perceelen zware EIKEN-BOOMEN, waaronder geschikt tot Molenassen, en verder tot Scheeps- en ander Timmerhout.

Voorst 11 perceelen zware DENNEN- en 9 perceelen BEUKEN-BOOMEN; geschikt tot Zaagblokken, Balken, en ander Timmerhout.

Staande een en ander onder den huize *Medler*, gemeente *Vorden*, onmiddellijk aan den Straatweg van *Zutphen* naar *Winterswijk*.

† † † Dingsdag avond 26 November zal er op het Stations-Koffijhuis een CONCERT gegeven worden voor de PIANO, door den NEGENJARIGEN Jongeling *HUBERT GREIS*, uit *Coblenz*, met begeleiding van eene VIOOL en VIOLONCEL.

NB. Aan den Ingang zal eene Bus staan, waarin men naar welgevallen kan geven.

Aanvang te 7 ure.

STOOMVAART
VOOR DEN
NEDER- EN MIDDEN-RIJN.
DUSSELDORPSCHE
MAATSCHAPPIJ.

Geregelde Dienst van 18 October 1850.

Van *Dusseldorp* naar *Arnhem:* des Maandags, Donderdags en Zaturdags, des morgens te 8 ure.

Van *Arnhem* naar *Rotterdam:* des Zondags, Dingsdags en Vrijdags, des morgens te 9 ure.

Van *Rotterdam* naar *Arnhem:* des Maandags, Woensdags en Zaturdags, des morgens te $6\frac{1}{2}$ ure.

Van *Arnhem* naar *Emmerik* en *Dusseldorp:* des Maandags, Woensdags en Zaturdags, des namiddags te $3\frac{1}{2}$ ure.

In directe verbinding met de **DAGELIJKSCHE DIENST** tusschen *Dusseldorp* en *Keulen*, de **TWEEMAAL DAGELIJKSCHE** tusschen *Keulen* en *Mainz* en de **DAGELIJKSCHE** tusschen *Mainz* en *Mannheim*.

Nadere inlichtingen geeft de Agent te *Arnhem*, *G. BALCK*

Burgerlijke stand.

ZUTPHEN:

Van 13 tot en met 20 nov.

Gehuwd: C. J. P. Pieters, 25 j., met G. Janssen Waaijenberg, 31 j.

Bevallen: H. Albrecht, geb. Jansen, Z. — H. C. Westerveld, geb. Egelink, Z. — D. Croese, geb. Weenink, D. — C. P. M. Spruijt, geb. v. d. Horst, D.

Overleden: F. Pijnappel, 6 j. — D. J. v. d. Meij, 13 d. — J. H. te Boekhorst, 1 j. — Doodgeb. Z. van W. H. Hendriks en C. Beenkes. — T. v. Druten, 11 w. — M. M. Mispelblom Beijer, 17 j. — Doodgeb. D. van H. J. Verhagen en G. Bresser. — T. Sandbergen, huisvr. van J. Reesink, 63 j. — M. T. Steemers, 7 d.

APELDOORN:

Van 15 tot en met 22 nov.

Gehuwd: C. Rijnders, 27 j., met A. v. Leijen, 35 j. — M. L. Nijboer, 24 j., met M. J. Dikow, 25 j. — J. J. Stegemeijer, wedr. van J. Klander, 42 j., met H. Tijhuis, 30 j.

Bevallen: J. van Baak, geb. Witteveen, D. — A. G. Brouwer. geb. Zevenhuizen, D. — W. Kruitbos, geb. Blom, D. — J. M. Mulder, geb. Hesse, D. — G. Brink, geb. Mouw, Z. — H. Jonker, geb. Schiphorst, Z. — C. E. Groeneveld, geb. Pol, D. — J. de Boer, geb. Geerling, Z. — G. Woudenberg, geb. Mulder, Z. — H. Schut, geb. Heethaar, doode Z.

Overleden: J. Ravekes, 1 j.

Marktprijzen.

DEVENTER, 22 november.

De aanvoer van Tarwe, Rogge en Boekweit was heden vrij aanzienlijk, en doordien de kwaliteit meerendeels veel te wenschen overliet, was daardoor de opruiming ondanks de vele koopers minder vlug dan gewoonlijk. *Tarwe* is naar deugd gedaan van *f* 7.00 tot 8.25. — *Rogge f* 5.70 à 6.00. — *Boekweit f* 5.75 à 6.20, enkele ook nog beneden de laagste notering. — Garst en Haver, als ook Boonen met zeer geringen aanvoer. *Garst f* 4.30 à 4.60. — *Haver f* 3.00 à 3.30. — *Boonen f* 5.75 à 6.00. — *Boter:* 1. soort *f* 13.50 à 14.00. 2. soort *f* 11.00 à 11.50 à 12.00. — *Aardappelen: f* 1.60 à 2.00 het mud. Ter markt 55 à 60 mud. Per schip verzonden 700 à 800 mud tegen *f* 1.80 à 2.30 het mud.

ZUTPHEN, 21 november.

Tarwe als voren, van *f* 7.50 tot 8.75. — De belangrijke aanvoer van *Rogge* vond ondanks de flaauwe Hollandsche berigten en de meerendeels wakke kwaliteit, tot vorige prijzen gretige Koopers, als van *f* 5.70 tot 6.10. — *Boekweit* was meer ruim ter markt en ging als voren wel van de hand, van *f* 5.60 tot 6.40. — *Garst* en *Haver* niet aangevoerd. — Gele *Erwten* van *f* 8.50 tot 9.00. — *Boter:* van *f* 12.00 tot 12.50 het $\frac{1}{2}$ vat. — *Aardappelen* geladen 2400 mud, tegen *f* 1.70 à 2.00.

Waterhoogte te Arnhem.

25 Nov. 2 El 5 Palm 8 Duim; gew. 33 D. gev. 0 D.

De prijs dezer Courant is f 5 in de drie maanden. Afzonderlijke nommers 10 cents. Advertentiën van één tot vijf regels f 1.00 en voor elken regel daarboven 20 centen, behalve 35 centen zegelregt voor elke plaatsing.

Te Arnhem bij G. J. THIEME, Boekdrukker.